

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De S. Agnete virgine & martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

VITA SANCTAE VIRGINIS ET MARTYRIS 507
 AGNETIS, PER D. AMBROSIVM EPISCOPVM

Mediolanensem scripta.

SERVVS Christi Ambrosius Virginibus sacris; Diem festum sacratissimæ virginis celebremus. Hinc psalmi resonent, inde concerpent lectiones? Hinc populorum turba latentur, inde sustententer pauperes Christi. Omnes ergo gratulemur in Domino; & ad ædificationem virginum, qualiter passa sit Agnes beatissima; ad memoriam reuocemus. Tertiodecimo ætatis suæ anno mortem perdidit, & vitam inuenit; quia solum vitæ dilexit authorem. Infantia quidem computabatur in annis, sed erat senectus mentis immensa? corpore quidem iuuenula, sed animo cana? pulchra facie, sed pulchrior fide.

Dum à scholis reuertitur, à præfati Urbis filio adamatur. Cuius parentes dum requisisset & inuenisset; cœpit offerre plurima, & plura promittere. Denique detulerat secum preciosissima ornamenta; quæ à beata Agne veluti quedam stercora sunt recusata. Vnde factum est; vt iuuenis maiori perurgeretur amoris stimulo. Et putans eam maiora velle accipere ornamenta, omnium lapidum preciosorum secum detulit gloriam; & per se ipsum, & amicos, & notos, & affines cœpit aures virginis appellare; diuitias, domos, possessiones, familias, atq; omnes mundi huius diuitias repromittere; si consensum suum eius coniugio non negaret.

Ad hæc beata Agnes tale fertur iuueni dedisse responsum; Discede à me fomes peccati, nutrimentum facinoris, pabulum mortis? discede à me, quia iam ab alio amatore præuenta sum, qui mihi satis meliora te obtulit ornamenta; & annulo fidei suæ subarrauit me; longè te nobilior & genere, & dignitate. Ornauit me inæstimabili dextro cherio. Dextram meam & collum meum cinxit lapidibus preciosis. Tradidit auribus meis inæstimabiles margaritas; & circūdedit me vernantibus atq; coruscantibus gemmis. Posuit signum in facie mea; vt nullum præter ipsum amatorem admittam. Induit me cyclade auro texta; & immensis monilibus ornauit me. Ostendit mihi thesauros incomparabiles; quos mihi se daturum; si ei perseuerauero, repromisit. Non ergo potero ad contumeliam prioris amatoris vel adspicere alium, & illum derelinquere; cum quo sum charitate deuincta. Cuius generositas celsior, possibilitas fortior, adspæctus pulchrior; amor suauior; & omni gratia elegantior. A quo mihi iam thalamus collocatus est; cuius mihi organa modulatis vocibus cantant. Iam mel & lac ex ore eius suscepi; iam amplexibus eius castis adstricta sum; iam corpus eius corpori meo sociatum est; & sanguis eius ornauit genas meas. Cuius mater virgo est; cuius pater sceminam nescit. Cui angeli seruiunt, cuius pulchritudinem sol & luna mirantur, cuius odore reuiuiscunt mortui, cuius tactu fouentur infirmi; cuius opes nunquam deficiunt; cuiusq; diuitiæ non decrescunt. Ipsi soli seruo fidem; ipsi me tota deuotione committo. Quem cum amauiero, casta sum; cum tetigero, munda sum; cum accepero, virgo sum. Nec deerunt post nuptias filij; vbi partus sine dolore succedit; & fecunditas quotidiana cumularur.

Audiens hæc in sanus iuuenis, amore carpitur cæco; & inter angustias animi, in helo cruciabatur spiritu. Inter hæc lecto prosternitur; & per alta suspiria amor medicis aperitur. Fiunt nota patri, quæ fuerant inuenta à medicis; & eadem paterna voce, quæ fuerant iam dicta à filio, ad petitionem virginis reuoluuntur. Abnegat Agnes beatissima; & se nullo pacto prioris asserit sponsi foedera violare. Cumq; pater diceret, in fascibus præfecturæ se agere; & sic dicit non sibi quenuis illustrissimum virum etiam posse præferri; cœpit tamen vehementissimè inquirere, quis esset sponsus, de cuius se Agnes potestate iactaret. Tunc extitit quidam ex parasitis eius, qui diceret hanc Christianam esse ab infantia; & magicis artibus ita occupatam; vt dicat Christum suum sponsum.

Audiens hæc præfatus, lætus efficitur; & missa apparitione; cum ingenti strepitu suis eam tribunalibus præcipit sisti. Et primò quidem blandis eam sermonibus secretiùs prouocat; deinde terroribus pulsât. Sed virgo Christi nec blandimentis seducitur, nec terrore concutitur; sed eodem vultu, eodem animo perseuerans; & terrentem simili-

Est sermo
 91. in ordi-
 ne sermōnū
 eius.

21. IANVAR,
 Tēpore D.
 Ambrosij,
 celebrabatur
 festum
 S. Agnetis.

S. Agnes
 petitur à
 Præfati
 filio.

Nota con-
 stantiam
 tenerrimæ
 virginis.

S. Agnes situr ad tri-
 bunal.

ter, sicut blandientem, animo deridebat. Videns itaq; Symphronius præfectus tantam in puella constantiam; parentes eius alloquitur. Et quia erant nobiles, & vim eis inferre non poterat; titulum eis Christianitatis opposuit. Sequenti namq; die Agnen sibi præsentari iubet; & iterum iterumque repetens; replicare cœpit de iuuenis amore sermonem. Cumq; omnis sermo eius casso labore deficeret, sisti eam iterum suis tribunalibus iussit: cui & dixit; Superstitio Christianorum, de quorum te magicis artibus iactas, nisi à te fuerit segregata; nõ poteris insanias abijcere peccatoris; neq; æquissimis consilijs præbere consensum. Vnde te ad venerandam deam Vestam properare necesse est; vt si perseverantia virginitatis placet; eius die noctuq; sacrificijs reucrendis insistas.

Sapienter
Præfecto
respondet.

In refectorio.

Ad hæc beata Agnes dixit; Si filium tuum, quanuis iniquo amore vexatum, tamen viuentem hominẽ recusavi, hominem vtique, qui est rationis capax, qui & audire, & videre, & palpare, & ambulare potest, & flore lucis huius cum bonis frui? Si ergo hunc causa amoris Christi nulla possum ratione respicere; quomodo possum idola muta, & surda, & sine sensu, & sine anima colere, & ad iniuriam summi Dei, ceruicem meam vanis lapidibus inclinare? Audiens hæc præfectus Symphronius, dixit; Cupio consultum infantia tua; & adhuc te deos blasphemantem idcirco differo, quia annos tuos infra sensum adspicio. Noli ergo temetipsam ita despiciere; vt motus deorum incurras. Beata Agnes dixit; Noli infantiam corporalem ita in me despiciere; vt putes me te velle habere propitium. Fides enim non in annis, sed in sensibus inuenitur; & Deus omnipotens mentes magis comprobatur, quam ætates. Deos autem tuos, quorum motus me incurriere non vis, ipsos irasci per mitte; ipsi loquantur, ipsi hoc mihi præcipiant, ipsi iubeant se coleri, ipsi iubeant se adorari. Verum quoniam ad hoc video te tendere, quod impetrare non poteris; quicquid tibi videtur, exerce. Symphronius præfectus dixit; Vñ tibi è duobus elige; cum virginibus deæ Vestæ sacrifica; aut cum meretricibus scortaberis in contubernio lupanaris. Et longè erunt à te Christiani, qui te ita magicis artibus imbuerunt; vt hanc calamitatem intrepido animo te posse perferre confidas. Vnde, vt dixi, aut sacrifica deæ Vestæ ad laudem generis tui; aut ad ignominiam natalium tuorum; eris publicæ abiectionis scortum.

Contemnit
minas iu-
diciis.

Tunc beata Agnes cum ingenti constantia dixit; Si scires quis est Deus meus; non ista ex ore tuo proferres. Vnde ego quia nõ ui virtutem Domini mei Iesu Christi, secuta contemno minas tuas; credens quod neq; sacrificem idolis tuis; neq; polluar fordibus alienis; Mecum enim habeo custodem corporis mei; angelum Domini. Nam vnigenitus Dei filius, quem ignoras, murus est mihi impenetrabilis; & custos mihi est nunquam dormiens; & defensor mihi est nunquam deficiens. Dij autem tui, aut aerei sunt, ex quibus cucumæ meliùs fiunt ad vsus hominum; aut lapidei; ex quibus sternuntur plateæ. Diuinitas ergo non in lapidibus vanis habitat, sed in cælis; non in ære, aut aliquo metallo; sed in regno superno consistit. Tu autem & similes tui, nisi ab istorum cultu recesseritis; simul vos poenæ concludent. Sicut enim illi igne conflati sunt, vt fundarentur; sic colentes eos, perpetuo incendio conflagrantur; non vt fundantur; sed vt confundantur in æternum, & pereant.

Nudatur S.
Virgo, &
ad lupanar
ducitur.

Vide miraculum.

Accipit cas-
litus vestis.

Ad hæc insanus iudex iussit eam expoliari; & nudam ad lupanar duci sub voce præconis, dicentis; Agnen sacrilegam virginem, dijs blasphemiam inferentem; scortum lupanaribus datam. Statim autem vt expoliata est, crine resoluto, tantam densitatem capillis eius diuina gratia cœcessit; vt meliùs videretur simbrijs eorum, quam vestibus teæta. Ingressa autem turpitudinis locum, Angelum Domini ita præparatum inuenit; vt circumdaret eam immenso lumine; ita vt nullus posset eam præ splendore respicere. Fulgebat enim tota cellula illa, quasi radians sol in virtute sua? Et quanto quis curiosior oculis esse voluisset; tanto sibi visus aciem obtundebat. Cumq; se in orationem Domino prostrauisset; apparuit ante oculos eius stola candidissima. Et apprehendens eam; induit se, & dixit; Gratias tibi ago, Domine Iesu Christe; qui me in numero ancillarum tuarum computans; vestem hanc mihi largiri præcepisti. Itaque ad mensuram corpusculi eius aptum erat indumentum, & ita nimio candore conspicuum; vt nullus dubitaret hoc angelicis manibus præparatum.

Interea lupanar efficitur locus orationis; in quo omnis, qui fuisset ingressus, adoraret & veneraretur, dans honorem immenso lumini; & mūdior egrederetur foras; quam fuerat intus ingressus. Cumq; hæc agerentur; præfecti filius, qui author erat huius sce-

leris,

leris, venit ad locum cum sodalibus suis iuenculis, insultaturus puellæ; cum quibus libidinis suæ se posse credebatur ludibrium exercere. Et ingressos ante se furentes pueros, & turpiter sæuientes, cum omni veneratione & ingenti admiratione egressos coepit impotentes arguere; atq; vanos, & molles; ac miseros iudicare. Et irridens, locum, in quo virgo orabat; audacter ingressus est. Et videns tantum lumen circa eam, non dedit honorem Deo; sed irruens in ipsum lumen, priusquam vel manu eam contingeret, cecidit in faciem suam; & præfocatus à diabolo, expirauit. Videntes autem socij eius, quòd moras intus faceret; putabant obscœnis eum operibus occupari. Et ingressus est vnus ex iuuenibus, qui ei familiarior erat, vt congratularetur insultationi eius; & mortuum eum inueniens, exclamauit voce magna, dicens: Pijssimi Romani, succurrite. Magicis artibus ista meretrix præfecti filium interfecit.

Præfecti filius à diabolo præfocatur.

Fit repente concursus populorum ad theatrum, & varia furentis populi acclamatio. Alij dicebant magam, alij innocentem, alij sacrilegam conclamabant. Præfectus autem audiens filium suum interficere; cum ingenti tumultu venit ad theatrum. Et ingressus locum in quo corpus filij eius iacebat exanime, cum ingenti clamore dicebat: Crudelissima omnium foeminarum; ad filium meum voluisti apodixen tuæ artis magicæ demonstrare? Et cum talia, atque alia huiuscemodi verba repeteret, & causas mortis eius ab ea vehementer inquireret; ait ad eum beatissima Agnes; Ille, cuius voluntatem volebat perficere; ipse in eum potestatem accepit. Quare autem omnes, qui ad me ingressi sunt, sani sunt? Quia vniversi dederunt honorem Deo, qui misit Angelum suum, & induit me hoc indumento misericordiæ; & custodiuit corpus meum; quod ab ipsis euocabulis Christo consecratum est & oblatum. Videntes ergò splendorem angelicum; adorabant omnes; & abscedebant illæsi. Hic autem impudens statim vt ingressus est, sauire coepit & fremere; cumq; manum suam ad me contingendam aptaret; dedit eum Angelus Domini in reprobam, quam conspicias, mortem. Dicit ei præfectus; In hoc apparebit, quia non magicis artibus ista gessisti; si deprecata fueris ipsum Angelum; vt restituat mihi filium meum sanum. Cui beata Agnes dixit; Licet fides vestra hoc impetrare non mereatur à Domino; tamen quia tēpus est, vt virtus Domini mei Iesu Christi manifestetur; egredimini omnes, vt solitam ei orationem offeram. Cumq; vniversi fuissent egressi, prosternebat se in faciem planam; & rogare coepit Dominum; vt iuuenem suscitaret. Orante autem illa, apparuit Angelus Domini, qui eleuauit eam flentem; & confortans animum eius; iuuenem suscitauit. Qui egressus foras; coepit voce publica clamare & dicere; Vnus Deus in caelo, & in terra, & in mari; qui est Deus Christianorum. Nam omnia templa vana sunt; Dij qui coluntur, omnes vani sunt; & penitus nec sibi possunt, nec alijs aliquod auxilium exhibere.

Redir ad vitā precibus S. Virginis.

Christum palam confiteatur.

Ad hanc vocem omnes aruspices, & templorum pontifices conturbabantur; & fit per eos vehementior, quàm fuerat, seditio populorum. Atque omnes vna voce clamabant; Tolle magam, tolle maleficā; quæ & mentes mutat; & animos alienat. Præfectus autem videns tanta mirabilia, obstupuit. Sed veritus proscritionem; si contra templorum pontifices ageret, & Agnen contra suam sententiam defensaret; vicarium ad seditioem populi iudicem dereliquit. Ipse autem tristis abscessit; quòd eam non potuit post resurrectionē filij sui liberare. Tunc Vicarius, Aspasius nomine, iussit in conspectu omnium ignem copiosum accendi; & in medio eam præcepit iactari flammaram. Quod cum fuisset impletū, statim in duas partes diuisæ sunt flammæ, & hinc, atq; illinc seditiosos populos exurebat; ipsam autem penitus in nullo contingebat incendium. Eo magis non hoc virtutibus diuinis, sed maleficijs reputantes; dabāt fremitus inter se populi; & infinitos clamores ad cælos. Tunc beata Agnes expandens manus suas in medio ignis, his verbis orationem fudit ad Dominū; Omnipotens, adorande, colende, tremende Pater Domini nostri Iesu Christi; benedico te, quia per filium tuum vnigenitū, euasi manus hominum impiorum; & spurcitas diaboli impolluto calle transiui. Ecce & nunc rore celesti perfusus per spiritum sanctum focus, iuxta me moritur, flamma diuiditur; & ardor incendij huius ad eos, à quibus in me ministratur, effunditur. Benedico te, pater predicande; qui etiam inter flammam intrepidā me ad te peruenire permittis. Ecce iam quod credidi, video; quod speraui, iam teneo; quod concupiui, complector. Te confiteor labijs & corde; te totis visceribus concupisco. Ecce ad te venio viuum & verum Deum; qui cū Domino nostro Iesu Christo filio tuo; & cum spiritu sancto viuis & regnas in cuncta secula seculorum, Amen.

S. Agnes iactatur in ignem.

Orat in medio flammis.

Multre mi-
raculum.

Gladio iu-
gularur S.
Agnes.

Emerentia-
na lapida-
tur.

Nota vigi-
lias ad tu-
mulum S.
Agnetis.

Constantia
ad tumu-
lum eius
orans, sana-
tur.

Constantia
virgo, mul-
tas ad sacra
vela perdu-
cit.

Cumq; complēset orationem, ita omnis ignis extinctus est, vt nec tepor quidem in-
cendij remaneret. Tunc Aspasius, Vrbis Romæ vicarius, populi feditionem non ferens,
in guttur eius gladium mergi præcepit. Atq; hoc exitu rosco sui sanguinis rubore per-
fusam; Christus sibi sponfam & martyrem consecrauit. Parentes verò eius, nullam pe-
nitùs tristitiam habentes, cum omni gaudio abstulerunt corpus; & posuerunt illud in
prædiolo suo; nò longè ab Vrbe, in via, quæ dicitur Numentana. Vbi cum omnium tur-
ba Christianorum concurreret, insidias à paganis perpeffi sunt? & videntes populum
infidelium super se venientem armatum; omnes fugerunt. Aliquantum tamen, lapidum
iactibus læsi, euaserunt. Emerentiana autem, quæ fuerat collactanea eius, virgo sanctis-
sima, licet catechumena, constanter intrepida stabat & immobilis; & his verbis expo-
brabat eis; Superflui, miseri, caduci, atq; atrocissimi; Deum omnipotentem eo lentem
occidistis; & percussione lapidum homines innocentes iugulastis. Hæc & his similia
dum turbis furentibus diceret, lapidata est ab eis; & orans iuxta sepulcrum Agnes bea-
tissima; emisit spiritum.

Non dubium est, quòd in suo sanguine sit baptizata; quæ pro defensione iustitiæ dum
confiteretur Dominum; mortem constanter excepit. Eadem deniq; hora fit terramotus
vehementissimus; & cum nimia esset cæli serenitas, tantæ coruscationes, tantaque
fulgura & tonitrua extiterunt; vt pars maxima infani populi expiraret. Vndè factum
est, vt nullus penitùs ex eo aduenientibus ad sepulcra sanctorum, aliquas molestias ex-
citaret. Venientes autem parentes beatæ Agnes cum sacerdotibus nocte, abstulerunt
corpus sanctæ Emerentianæ virginis; & sepeliērunt illud in confinio beatissimæ virgi-
nis Agnes.

Igitur dum parentes beatæ Agnes assiduis pernoctationibus vigilarent ad tumulum
eius; vident in medio noctis silentio exercitum Virginum; quæ omnes auro textis cy-
cladibus indutæ, cū ingenti lumine præteribant. Inter quas vident beatissimam Agnes,
simili veste fulgentem; & ad dextram eius agnum niue candidiorem. Hæc itaque dum
videret parentes eius, & qui simul erant; stuporem mentis incurrunt. Sed beata Agnes
rogat sanctas Virgines parumpèr gradum figere; & stans; parentibus suis dixit; Videte,
nè me quasi mortuam lugeatis; sed congaudete mihi, & congratulamini; quia cum his
omnibus lucidas sedes accepi; & illi sum iuncta in cælis; quem in terris posita, tota ani-
mi intentione dilexi. Et his dictis; pertransijt.

Hæc visio publicè ab omnibus, qui viderant, quotidie vulgabatur. Vndè factum est,
vt post aliquantos annos ad Constantiam; Constantini filiam, hoc factum ab his, qui vi-
derant, narraretur. Erat enim ipsa Constantia regina virgo prudentissima; sed ita obse-
sa vulneribus; vt à capite vsq; ad pedes, nulla membrorum pars libera remansisset. Ac-
cepto autem consilio, spe recuperandæ salutis, venit ad tumulum martyris nocte; & li-
cèt pagana; tamen credula animi intentione preces fideliter fundebat. Quod dum fa-
ceret, repentina somni suauitate corripitur; & vidit per visum beatissimam Agnes, ta-
lia sibi monita præferentem; Constante age, Constantia, & crede Dominum Iesum
Christum filium Dei esse Saluatorem tuum; per quem modò consequeris omnium
vulnerum, quæ in corpore tuo pateris, sanitatem. Ad hanc vocem Constantia euigilat
sana; & sic sana; vt nec signum in eius membris alicuius vulneris remaneret.

Reuersa igitur ad palatium sanissima; facit gaudium & patri suo Augusto, & fratri-
bus suis Imperatoribus. Coronatur ciuitas tota. Fit lætitia militantibus, atque priua-
tis; & vniuersis audientibus hæc. Infidelitas gentium confundebatur; & fides Domi-
nica lætabatur. Interea patrè, & fratres Augustos rogat; vt basilica beatæ Agnes con-
strueretur; & sibi illic mausoleum collocari præcepit. Currit hæc opinio ad omnes; &
quotquot credentes ad eius tumulum aduenissent; sanabantur, quacunq; fuissent in-
firmitate detenti. Quod facere Christum nullus dubitat vsq; in hodiernum diem. Per-
seueravit autem Constantia Augusti filia in virginitate; per quam multæ virgines, &
mediocres, & nobiles, & illustres; sacra velamina susceperunt. Et quia fides mortis da-
mna non patitur, vsque in hodiernum diem multæ virgines Romanæ Agnes beatis-
simam, quasi in corpore manentem, attendunt; & eius exemplo agentes viriliter, integræ
perseuerant; credentes sine dubio, quòd perseuerantes perpetuæ victoriæ palmam ac-
quirant.

Hæc ego Ambrosius seruus Christi; dum in voluminibus abditis inuenissem scripta,
non

DE S. PATROCLO MARTYRE.

511

non sum passus infructuoso silentio tegi. Ad honorem igitur tanta martyris, sicut gesta eius agnoui, conscripsi: & ad ædificationem vestram, & Virgines Christi, textum passionis eius credidi destinandum; obsecrās charitatem Spiritūs sancti; vt labor noster in vestra imitatione fructum in conspectu Domini valeat inuenire, Amen.

Exrat de hac sanctissima Virgine etiam Hymnus elegantissimus Prudentij, quem ob vitandam prolixitatem huc non adscripsimus.

MARTYRIUM S. PATROCLI MARTYRIS,

ELEGANTI STYLO IAM OLIM CONSCRIPTVM:

quod nos ex vetusto manuscripto codice descripsimus, qui plerisque locis ob characteres penè abolutos difficulter legi potuit.

Loriosum pro patria mori, beatum in patria viuere, iucundum & delectabile est post bella benè gesta, pace demùm frui perpetua. Hoc sapientes mundi laudant, fortes desiderant, rerum gestarum scriptores magnificant. Omnes qui dem currūt, sed vnus accipit brauium, qui in vnitae fidei & agnitōis filij Dei abnegat seipsum sibi, vt sequatur Christum. Hęc est nanq; via salutis, veritas singularis, vita perennis, vt lux lucens in tenebris, quam abscondit Deus à sapientibus & prudentibus, & reuelauit eam paruulis, videlicet humilibus, quos testes suos esse voluit, incipientes ab Hierusalem, vt per mundi huius contemptibilia cōfundere-

rentur fortia. Talibus enim, quia superbi sunt, resistit Deus, humilibus aut dat gratiam. Verè vtrique sapiētes, verè fortes erant, quibus viuere Christus, & mori pro Christo lucrum fuit. Verè nimirum beati sunt, qui sic imitatores Christi extiterāt, vt quemadmodum sunt illi commortui, ita potestatem acciperent conregnandi.

Ex huiusmodi ergò coniuratis in Christi sacramenta militibus, Patroclus in magnificā sanctitatis, velut quoddam luminare in mundo, in medio nationis prauæ & peruerse, verbum vitæ continens effulsit. Et quoniā lux fuit in Domino, fructum lucis ostendit in semetipso. Fructus enim lucis, vt ait Apostolus, est in omni bonitate, & iustitia, & veritate. Hic in Trecassinæ vrbs territorio, ducentis ferme ab eadem vrbe passibus, reliquā sibi à parentibus suis domum & prædia satis ampla possedit. Nobiles enim erant, & rebus secularibus locupletes. Sed vir Dei generositatis suæ claritatem totam introrsus traxit: meditans animæ dignitate sic tantummodò seruari posse suam nobilitatem, si solum supra se suum semper attenderet creatorem. Scripturæ sacræ studiosus lector inuigilauit: ibi quicquid de fide catholica, quicquid de regula præceptorum Dei, quicquid de dulcedine promissionum eius audierat, sicut ipsum Dominum Deum, delectabiliter amplexatus est. Non enim his solummodò aures corporis, sed multo magis aures cordis adhibuit. Verbum nanque Dei lucerna pedibus eius, & lumen fuit semitis eius: propterea odiuit omnem viam iniquitatis. Abstinētiæ & frugalitatis operibus ita delectatus fuit, vt cibum potumque modicum hora diei tantum vltima, sibi sumendum arbitrareretur. Continentia siquidem in eo regnabat & castitas. Facultates verò suās velut non proprias, sed ad hoc sibi solummodò creditas, indigentibus sollicitè ministravit. Singulorum necessitatibus iuxta vires succurrit, prodesse etiam vltra vires concupiuit. Proinde omnibus omnia factus est, secundum Apostolum, non quærens quid sibi vtile fuit, sed quid multis, vt salui fierent. Ità factū est, vt Christianis illius prouinciæ, dispensator celestis & pater ciuium diceretur.

Signa etiam & mirabilia per eum frequentiùs facta sunt, ita vt demonia ab obsessis corporibus per virtutem spiritūs fugaret, & infirmis quibuslibet remedium sanitatis optatæ conferret: vt inuisibilis sapientia semetipsam in eo quasi in templo suo habitare per visibilia miracula demonstraret. Sic in pace Ecclesiæ degens, religiosam admodum vitam duxit, fugitans gaudia seculi, expectans regnum Dei. Orta aut persecutionis tempestate sub Aureliano principe, qui vice simus nonus à Cæsare Augusto, Romano præsi- debat imperio, cum manifestare vellet iudex omnium, quæ essent cōsilia cordium, coepe-